

Jitka Chmelařová

Anglické adverbialní participiální konstrukce a jejich české a francouzské překladové protějšky

English adverbial participial constructions and their Czech and French translation counterparts

Bakalářská práce, ÚAJD FF UK, 2015

Posudek vedoucí práce

Bakalářská práce Jitky Chmelařové zkoumá anglické participiální konstrukce z kontrastivního pohledu. Ukazuje, jak typologické rozdíly mezi porovnávanými jazyky – angličtinou, češtinou a francouzštinou – ovlivňují míru syntaktické kongruence překladových protějšků a jak souvisí volba překladového protějšku se syntakticko-sémantickými charakteristikami zkoumaných participiálních konstrukcí.

Teoretická část práce je věnována popisu anglických participiálních polovětných konstrukcí ve funkci příslovečného určení se zaměřením na jejich formální rysy (přítomnost podmětu a subordinátorů), postavení vzhledem k větě řídicí a sémantickým rolím. Dále popisuje autorka očekávané překladové protějšky (konstrukce s podobnými formálními vlastnostmi a sémantickými rolemi jako anglické participiální věty) v češtině a ve francouzštině.

Obdobně jako teoretický úvod je členěna i analytická část práce, kde autorka popisuje nejprve 100 anglických participiálních konstrukcí ve funkci adverbialie a pak se zaměřuje na jejich české a francouzské překladové protějšky. Metodologicky práce vychází z přístupu Šaldové a Malé (2012), který aplikuje kromě anglických korespondencí také na překladové protějšky francouzské. Ve vztahu mezi angličtinou a češtinou převládají divergentní překladové protějšky, potvrdila se převaha koordinačního spojení finitních vět, kde se sice ztrácí závislostní vztah mezi oběma větami, ale je možné zachovat nízkou míru explicitnosti sémantických vztahů mezi větami. Kongruentní přechodníkové konstrukce jsou zde doloženy ve vyšším počtu než ve vzorku, který popisuje Šaldová a Malá (2012). Dominantní postavení mezi francouzskými překladovými protějšky anglických participiálních vět mají protějšky kongruentní – participiální konstrukce a *gérondif*. Překvapivé je ale poměrně vysoké zastoupení divergentních protějšků – podobně jako v češtině i zde volí překladatelé často koordinaci finitních vět nebo nevětné protějšky, což autorka dává do souvislosti se stylistickými faktory a sémantickými rolemi participiálních konstrukcí.

Zajímavým přínosem práce je popis souvětí s několika participiálními konstrukcemi. Autorka ukazuje, že jejich vzájemné postavení a sémantické vztahy mohou mít vliv na volbu překladového protějšku.

Analýza korespondencí je zpracována pečlivě i po formální stránce a výsledky jsou prezentovány v tabulkách a grafech. To se ale bohužel uplatní – kvůli velmi nekvalitnímu tisku – jen v elektronické podobě bakalářské práce. Po jazykové stránce je práce na dobré úrovni. Francouzskou část konzultovala autorka s doc. PhDr. Tomášem Dubědou, Ph.D.

Jako vedoucí práce oceňuji autorčinu samostatnost – nejen při výběru tématu, ale zejména při jeho zpracování. Autorka prokázala při analýze dokladů schopnost vidět zkoumané konstrukce v širším kontextu: sleduje nejen vlastní participiální konstrukci, ale také její zapojení do souvětí a nadvětného kontextu a zvažuje, jakou roli tyto vazby hrají při volbě překladových ekvivalentů. Ukazuje tak směr, jakým by se mohl vydat další výzkum, na který už ale bakalářská práce neposkytuje prostor.

Závěr

Práce Jitky Chmelařové splňuje požadavky kladené na bakalářské práce. Autorka prokázala, že se velmi dobře orientuje v relevantní sekundární literatuře a dokáže samostatně analyzovat zkoumaný trojjazyčný materiál. Doporučuji práci k obhajobě a předběžně ji hodnotím jako výbornou.

V Praze 30. ledna 2015

doc. PhDr. Markéta Malá, Ph.D.